

PORVOON MUSEO

BORGÅ MUSEUM

PoM144/2021 3.11.2021

Kirsi Kinnunen
Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Loviisan kaupunki

Lausuntopyyntönnö 21.10.2021

434-440-3-3 Haddom skola, Haddomintie 14, Loviisa.

Porvoon museolta on pyydetty lausuntoa koskien kohteessa, Haddomintie 14, kiinteistötunnus 434-440-3-3, Haddom skola, tehtyjä tutkimuksia. Porvoon museo/ Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on tutustunut lausuntopyynnön mukana toimitettuun materiaaliin ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Haddom skola (aiemmin Gislom skola) on perustettu 1870-luvulla ja se on yksi Pernajan kunnan varhaisimpia kouluja. Koulu siirtyi nykyiselle paikalleen 1880-luvulla, jolloin nimeksi vakiintui Haddom skola. Nykyinen koulurakennus on rakennettu 1930-luvulla ja se on toiminut viimeaikoihin asti kouluna. Rakennus on kiviperustainen, yksikerroksinen, aumakattoinen ja julkisivuiltaan pystyrimalaudoitettu. Rakennukseen johtaa kaksi omalla tuulikaapillaan varustettua pääsisäänkäyntiä, oppilaiden sekä opettajien sisäänkäynnit. Rakennuksen ilmanvaihto on painovoimainen ja alapohja on tuulettuva. Kouluun on myöhemmin rakennettu lisäsiipi, johon on sijoitettu uudet kosteat tilat.

Yleisilmeeltään rakennus on säilyttänyt hyvin aikakautensa tyyppilliset piirteet, mm. luokkahuoneiden korkeat ikkunat pääjulkisivulla. Rakennus edustaa aikakautensa tyylikästä vähäeleistä rakennustapaa. Koulurakennukset kertovat myös koululaitoksen historiasta ja esimerkiksi myös väestön määrän kehityksestä alueella sekä muodostavat eri vuosikymmeninä kouluja käyneille oppilaille yhdistävän yhteisöllisen kulttuurisen muiston.

Rakennuksessa on tehty vuosien varrella korjaus- ja kunnostustöitä. Viimeisimmät korjaukset suoritettiin kesällä 2020 koulusta keväällä 2020 ilmoitetun sisäilmanlaadun heikkenemisen takia. Korjauksien yhteydessä mm. lisättiin tai korjattiin tuloilmaventtiileitä sekä hormien poistokanavat nuohottiin. Lisäksi rakennuksen ympärille asennettiin sadevesiviemärit ja talouskellari täytettiin kapilaarisepelillä. Tiloissa on koettu korjausten jälkeen sisäilmaongelmaan viittaavaa oireilua ja hajuhaittaa. Opetus on sisäilmaongelmien takia siirtynyt väistötiloihin lokakuussa 2020.

Loviisan kaupungin teetäti rakennuksessa kattavat kunto- ja rakennetutkimukset (Ramboll 11/2020, Ramboll 12/2020 sekä liiteraportti 12/2020 07.01.2021) selvittääkseen sisäilmaongelmien syyt sekä arvioidakseen korjaustarpeen laajuuden. Tutkimuksien toimenpide-ehdotuksissa on muun muassa suositeltu rakennuksen kengittämistä sekä koko rakennuksen alapohjarakenteiden uusimista sekä lisäsiiven purku tai korjaus erillisen korjaussuunnitelman mukaisesti.

Lausuntoaineistossa on todettu, että esitettyjen tutkimuksien perusteella vanhan kouluosan korjausaste nykyiselle käyttötarkoitukselle tulisi olemaan laaja, lisäksi kustannuslaskennassa on laskettu mukaan rakennuksen talotekniikan uusiminen sekä pintojen huoltomaalaus että ikkunoiden ja ovien kunnostus, jolloin korjauksen kokonaiskustannukset nousisivat ennestään.

Puurakennuksen toiminta perustuu rakennuksen hengittävytyteen, mutta myöhemmin lisätyt uudet hengittämättömät rakennuspinnotteet ja -materiaalit ovat muuttaneet rakennuksen toimintaa siinä määrin, että rakennuksen alkuperäinen toiminta vaarantuu ja altistaa rakenteita vaurioille. Painovoimainen ilmanvaihtojärjestelmä koostuu riittävästä tuloilma-aukoista, joista raitisilma tulee hallitusti tilaan sekä poistohormeista, joista käytetty ilma poistuu. Molemmissa on yleensä säätömahdollisuus vallitsevien sääolosuhteiden mukaan. Tämä säätömahdollisuus vaati rakennuksen käyttäjältä aktiivisuutta, mutta antaa samalla mahdollisuuden säätää ilmanvaihtoa tarpeiden mukaan. Tuulettuvan alapohja toimintaperiaate on avoin ryömintätila mistä on poistettu kaikki ylimääräinen kosteutta sitova aines. Tällöin maan kosteus pääsee haihtumaan vapaasti alapohjan ilmaan ja tuulettumaan rakennuksen alta, keväästä alkutalveen auki-pidettävistä, perustassa olevista tuuletusluukuista, joita on riittävä määrä rakennuksen pinta-alaan nähden.

Porvoon museo katsoo, että Haddomin koulun pitkä katkeamaton käyttöhistoria on jo arvo yksinään, lisäksi rakennuksella on kulttuurihistoriallisia arvoja. Rakennus on säilynyt ulkoasultaan hyvin ja se edustaa ajalleen tyypillistä tyylikästä maaseudun koulurakennusta. Porvoon museon näkökulmasta koulurakennuksen säilyttäminen ja korjaaminen käyttöön tulisi olla ensisijainen tavoite. Museo suosittelee restauroivan korjaussuunnitelman laatimista teetettyjä tutkimuksia hyödyntäen. Suunnitelmassa on otettava huomioon käytettävät sekä poistettavat materiaalit tarkkaan miettien niiden toimintavarmuus alkuperäisen rakenteen kanssa sekä käyttäjän että rakennuksen säilymisen kannalta kokonaisuutena, jotta terveellisyden ja turvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

Juha Jämbäck
Museonjohtajan sijainen

Kirsi Toivonen
Rakennustutkija

Fredrik Andersson
Korjausrakentamisen asiantuntija

Tiedoksi: Museovirasto / Kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Saadut materiaalit

- Haddomin koulun alapohjan rakennetutkimukset 16.10.2020 (Haddom skola, rakennetutkimus: Ramboll 11/2020).
- Haddomin koulun alapohjan ja ulkoseinien jatkotutkimuksina suoritettut rakennetutkimukset 10.12.2020 (Haddom skola, rakennetutkimukset: Ramboll 12/2020)
- Jatkotutkimuksina tehtyjen rakennetutkimusten yhteydessä otettujen materiaalinäytteenäytteiden tulokset ja tulkinta. (liiteraportti Ramboll 12/2020 07.01.2021)
- Haddom skola EKI 25.3.2021 esityslista
- Kustannusarvio - Haddom skolan saneeraus EKI 25.3.2021